

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-24

12.1.2024

Gjensidige Forsikring ASA

Bilansvar

Bilulykke – tidligere rygg- og skulderplager – årsakssammenheng - økonomisk tap.

Skadelidte var utsatt for en bilulykke i april 2022. Av journalnotat før ulykken fremgikk at hun hadde slitt med ryggsmarter i flere år. Hun ble operert for skiveprolaps i 2002, men ble aldri helt bra. Legen vurderte at funksjonsnedsettelsen var kronisk, og Nav innvilget i 2016 uføretrygd som følge av ryggplagene. Skadelidte klarte likevel å arbeide med plagene i en periode før ulykken. Etter bilulykken ble hennes arbeidsevne helt redusert. Hun hadde sterke smerter fra ryggen, og i fastlegejournalen én måned senere ble det notert økende plager. I juni 2022 ble det notert skuldersmerter, og MR av skulderen i august avdekket en partiell ruptur. Rådgivende lege konkluderte med manglende årsakssammenheng mellom bilulykken og langvarige plager etter hendelsen, og foretaket avslo erstatningskravet. Saken reiste spørsmål om skadelidte hadde sannsynliggjort årsakssammenheng mellom ulykken og senere langvarige rygg- og skulderplager. I så fall om plagene hadde medført et økonomisk tap. Nemnda bemerket at slik saken var opplyst forelå det ingen dokumentasjon på at det var årsakssammenheng mellom hendelsen og senere langvarige rygg- og skulderplager, og et inntektstap. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte ble utsatt for en bilulykke 3.4.22.

Før ulykken

I 2012/2013 fikk skadelidte utbetalt sykepenger i totalt 59 dager for L92 skuldersyndrom.

Fastlegen utarbeidet en legeerklæring ved arbeidsuførhet til Nav datert 30.6.14:

... vært plaget med ryggsmarter i flere år. Operert for skiveprolaps mest sannsynlig i nivå L5/S1 i 2002. Aldri blitt bra etter operasjon. Smerter som har kommet og gått, men for noen mnd siden har det forverret seg. ...

Legen vurderte at funksjonsnedsettelsen var kronisk, og den nedsatte arbeidsevnen var "mest sannsynlig kronisk".

I arbeidsevnevurdering 29.12.14 fremgikk:

[...] Du har ingen fullført, yrkesrettet utdanning ..., men du har variert erfaring fra ufaglærte yrker, ... Arbeidsforholdene dine har vært av noe kort varighet, men det burde likevel være gode muligheter for deg i arbeidslivet.

NAV har mottatt medisinske opplysninger som viser at du har en sammensatt helsesituasjon som hemmer både dagligliv og arbeidsliv. Du har i mange år slitt med ryggsmarter, og har to ganger vært operert, uten å oppleve bedring. Det er derfor sterkt anbefalt å ikke operere en tredje gang, da dette innebærer stor risiko. Ryggsmertene gjør at du ofte mister kreftene i beina, og at du dermed faller. Dette kan skje når som helst og hvor som helst. Hjemme bruker du rullator, mens du ute bruker rullestol. Du har også fått innvilget hushjelp av kommunen [...]

Det anses ikke hensiktsmessig å sette deg i arbeidsrettet aktivitet med disse plagene, da de anses å være varige. Dette støtter både din fastlege og NAVs rådgivende overlege. Det foreligger ingen behandling eller utredning som kan bedre dine plager, annet enn symptomatisk behandling.

NAV vurderer at din arbeidsevne er varig nedsatt til ethvert yrke. [...]

I 2014/2015 fikk skadelidte utbetalt sykepenger i 260 dager for (260 dager) for L02 Rygg symptomer/plager.

I legeerklæring 20.1.15 står det: "Pas har en irreversibel ryggskade. Operert ryggen 2 ggr tidligere. Har nå store problemer fra ryggen med nerveproblematikk. Dette har igjen ført til inkontinensbesvær, som er vanlig med slike ryggplager pas har. [...]".

Skadelidte ble innvilget uføretrygd fra 1.10.14, jf. vedtak 7.9.16. I vedtaket fremgår opplysninger om lav inntekt de tidligere årene.

Skadelidte inngikk senere en arbeidsavtale med et bemanningsbyrå. Arbeidsforholdet tiltrådte i november 2021. I perioden 24.11.21 til uke 14 i 2022 arbeidet hun 469 timer på en institusjon, som hadde ordinær arbeidstid.

Etter ulykken

Skadelidte var 3.4.22 utsatt for en bilulykke. Hendelsesforløpet er oppsummert slik:

Skadedagen kjører (skadelidte) av veien, inn på en gangsti og videre inn i en mur/gelender til en gangbru med førerside av bilen. Hun benyttet ikke bilbelte, men airbag skal ha blitt utløst. Hun gikk selv ut av bilen. Det ble spørsmål om eventuell ruskjøring. Dette ble senere avkreftet, men i samtale med politiet opplyste hun at hun har hatt en ryggoperasjon og hadde tatt en Paralgin Forte dagen før.

[...] Bilen hadde ikke kaskoforsikring slik at det foreligger ingen takst. Det foreligger ikke skademelding. [...]

I epikrise av 3.4.22 er følgende notert:

[...] skal ha holdt ca 70 km/t hvorpå hun har kjørt ut av veien og inn i en gangsti og fått en direkte stopp imot en murvegg. Airbag er utløst og det store materielle skader på bilen. Hun skal ikke ha brukt bilbelte.

TILSTAND

Pasienten kommer med sterke smerter fra nakken, rygg, samt venstre overeks, og begge hofter. Hun har også smerter fra hodet, hodepine når hun hoster.

[...]

Resymé og vurdering

[...] Kjørte av veien i ca 70 km/tog fått bråstopp mot en murvegg. Sterke smerter fra nakke, rygg og hodet når hun hoster. Klinisk ingen tegn til alvorlige fracturskader. [...] Går videre til CT multitraume og røntgen av venstre underarm, håndledd og albue

I epikrise etter innleggelse 3-4.4.22 står det videre:

[...] Ved sekundærundersøkelse finner man at pasienten har vondt i både venstre over- og underekstremitet samt smerter i ryggen med utstruktet begge ben. Det tas CT multitraume som viser skjelettskader.

Nakkekrage. Pasienten ønsker ikke å bli her til observasjon etter legens anbefaling. Pasienten vil reise hjem. Hun reiser hjem på eget ansvar. Ved økende rygg smerter ber man henne kontakt lege og følge opp dette.

Skadelidte var fra 4.4.22 sykemeldt for A80 Skade/traume IKA. Det ble også gitt fulle/100 % sykepenger etter ulykken.

Fastlegen noterte 6.4.22 "Se siste epikrise, Er ikke arb før grunnet aktuelle plager".

I journal 4.5.22 skrev fastlegen:

Er tidligere opr for prolaps x2. Nå økende plaget med hs ischialgi lateralt - baktill ho, uex
Smerter starter i bakre hø gluteus og stråler ut, uex. [...]"

Hun fikk utskrevet smertestillende og sykemelding.

I journal 28.6.22 står det "Er vedvarende plaget med smerter i nedre del av rygg med utstråling. I tillegg er hun plaget med smerter, ve skulder og har en nedsatt bevegelighet, ve skulder".

Det står i journal 31.8.22 at skadelidte er "Vedvarende plaget med smerter i nedre del av rygg" og hun ble henvist til spesialist. I epikrise fra en spesialist i generell og ortopedisk kirurgi 15.9.22 står det:

Operert i rygg i 2 seanser,

Første operasjon 2002 - Re operert 2 uker etter primær operasjon Usikkert hvorfor

Var rullestol bundet før operasjonen

Uføretrygdet.

Over tid fullt rehabilitert

På nytt tilkommet symptomer etter trafikk ulykke i april 22

MR LS-columna:

[...] R Degenerative forandringer og postoperative forhold i nivå L5/S1 uten tegn til residiv spinal stenose.

Ingen indikasjon ny kirurgi i rygg.

H(u)n har vært plaget av smerter i venstre skulder over 6 mnd. Smertene sitter på fremsiden av skulderen og stråler ned i overarm. [...]

MR venstre skulder [22.8.22]

[...] R Partiell ruptur i sener uten overbevisende tegn til gjennomgående defekt i cuffen, men lett muskelatrofi Subacromial/subdeltoid bursitt og artrose i AC-leddet.

I journal 21.10.22 ble det notert "Hun er økende plaget med smerter i skulder og ønsker nå inj beh [...]".

Skadelidte mottok delvis sykepenger på kr 940/dag frem til april 2023. I tillegg mottok hun sosialstønad og bostøtte. Som følge av plagene etter ulykken måtte skadelidte også flytte til en leilighet på bakkeplan, hvilket medførte kostnader til flyttebistand på kr 6 500 og innbetaling av depositum.

Rådgivende lege vurderte saken 28.8.23:

Vurdering:

Det er ingen konkrete opplysninger fra akuttforløpet etter trafikkuhellet eller senere som gir mistanke om skade på skjelett i ryggen, mellomvirvelskiver eller varig nerveskade som følge av hendelsen. Hun har tidligere hatt mangeårige ryggplager som ikke ble bedre etter operasjon i 2002. Fortsatt sterke plager er dokumentert mange år senere. Vurdert som mest sannsynlig kronisk funksjonsnedsettelse. Etter mitt skjønn er det ikke tilstrekkelige medisinske holdepunkter for årsakssammenheng mellom trafikkuhellet 03.04.2022 og langvarige ryggplager etter hendelsen.

Foretaket avsto kravet 30.8.23, under henvisning til manglende årsakssammenheng i begge årsaksledd.

Skadelidte har i det vesentlige anført at hun har rett til å få erstattet påført og fremtidig tap under forsikringen. Sykdomsbildet sammenfaller i stor grad med hva som er vanlig for skader i nakke, rygg og hofter, nemlig at disse endrer seg ut ifra belastning og kompensering for smerter, og kan eksempelvis flytte seg fra rygg til skuldre og nakke. Alternativt kan ulykken sies å ha forverret en eksisterende tilstand, og i så tilfelle blir likevel foretaket ansvarlig iht. det alminnelige sårbarhetsprinsippet i erstatningsretten.

Til tross for plager og uførhet, begynte hun før ulykken i en tilnærmet 100 % stilling, og har etter ulykken vært arbeidsufør og hatt et inntektstap. Hun har også hatt utgifter til lege.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at det ikke er sannsynliggjort at dagens rygg- eller skulderplager har sin årsak i trafikkuhellet 3.4.22. Vurdering av faktisk og adekvat årsakssammenheng mellom plager og et skadetilfelle skal bygge på allment akseptert medisinsk

viten, se f.eks. Rt-1998-1565 og Rt-2000-418 hvor det også er opplistet visse kriterier for årsakssammenhengsvurderingen.

Man vet ikke hvor store krefter som virket ved trafikkuhellet. Ved undersøkelse på sykehuset gjøres ingen funn av skade. En måned etter skadehendelsen, 4.5.22, noteres det hos fastlege at hun nå er økende plaget med ischialgi. Først 28.6.22 nevnes skulderplager, plager som deretter øker på. Det er godt dokumentert at hun før trafikkuhellet hadde hatt mangeårige ryggplager. Plagene er beskrevet som kroniske, store og med nerveproblematikk. Disse plagene medførte 100 % uføretrygd. Rådgivende lege finner ikke tilstrekkelige medisinske holdepunkter for årsakssammenheng mellom trafikkuhellet og vedvarende ryggplager.

I årene frem til trafikkuhellet har hun ifølge Navs dokumenter kun hatt sporadisk inntekt, og i 2015 fikk hun innvilget 100 % uførepensjon. Etter trafikkuhellet fikk hun 100 % sykepenger som man kan få i inntil 52 uker. Inntektstap som følge av en eventuell midlertidig forverring av ryggplager vil med det være dekket av Nav. Foretaket har erstattet påførte utgifter til juridisk bistand frem til april i år.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom bilulykken 3.4.22 og senere langvarige rygg- og skulderplager. I så fall spørsmål om plagene har medført et økonomisk tap.

Det er kravstiller – skadelidte – som har bevisbyrden, dvs. er den som må sannsynliggjøre at det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen og plagene. Det betyr at hun må sannsynliggjøre at hendelsen 3.4.22 er årsak til de senere langvarige rygg- og skulderplager.

Det vil foreligge årsakssammenheng mellom hendelsen 3.4.22 og senere langvarige rygg- og skulderplager, hvis hendelsen er en nødvendig betingelse for plagene, og ulykken har vært så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den, jf. Rt-1992-64 (p-pilledom II).

En vurdering av årsakssammenhengen inneholder både en juridisk og en medisinsk vurdering. Nemnda har ikke medisinsk kompetanse og kan ikke foreta en medisinsk vurdering. Nemnda kan heller ikke overprøve det medisinskfaglige skjønn som legene har utvist i en sak. Det betyr at dersom skadelidte fremlegger en uavhengig sakkyndig erklæring hvor det konkluderes med årsakssammenheng, vil hun som utgangspunkt ha sannsynliggjort at det foreligger en årsakssammenheng. Men dette gjelder ikke uten unntak. Nemnda kan overprøve erklæringer på et juridisk grunnlag, se for eksempel avgjørelse 2017-143, 2018-160, 2018-399 og 2018-865 fra nemnda. En erklæring som ikke tilfredsstiller kravene som stilles til en slik erklæring, er ikke egnet til å sannsynliggjøre en årsakssammenheng. Manglende medisinsk kompetanse medfører at i saker hvor skadelidte ikke har støtte for sitt syn i en begrunnet sakkyndig erklæring, vil nemnda normalt ikke legge til grunn at det er sannsynliggjort en slik årsakssammenheng, se nemndas avgjørelser 2017-418 og 2017-824.

Ved vurderingen av om det er sannsynliggjort adekvat årsakssammenheng benytter nemnda prinsipper som er trukket opp i rettspraksis, se avgjørelse 2018-220 og 2018-510. I rettspraksis er det stilt opp fire kumulative vilkår som alle må være oppfylt for at man skal kunne konkludere med at årsakssammenheng er sannsynliggjort ved nakkeslengskade, se Rt-1998-1565 og Rt-2010-1547: Hendelsen må ha hatt tilstrekkelig skadeevne, det må foreligge akuttsymptomer innen tre døgn etter hendelsen, kontinuerlige symptomer fra akuttfasen frem til en kronisk senfase og symptomutviklingen må følge den traumatologiske forklaringsmodellen, hvor plagen er verst i akuttfasen for deretter å avta. Nemnda har lagt til grunn at de samme vilkårene også gjelder ved andre traumatiske bløtdelsskader, se uttalelse 2017- 263 og 2014-030. For andre type skader er disse vilkårene momenter i en vanlig bevisvurdering, jf. Prolapsdommen Rt-2007-1370 avsnitt 38.

Slik saken er opplyst for nemnda, foreligger det ikke klinisk dokumentasjon som sannsynliggjør at det er årsakssammenheng mellom hendelsen 3.4.22 og senere langvarige rygg- og skulderplager, og et inntektstap. Dokumentasjon på symptomer fra skulder foreligger først omtrent tre måneder etter ulykken, og det er ikke sannsynliggjort at skadelidte hadde slike plager i akutfasen. I denne saken er det kun fremlagt én sakkyndig vurdering av årsakssammenhengen - foretakets rådgivende leges vurdering, som konkluderer med at det ikke er tilstrekkelige medisinske holdepunkter for årsakssammenheng mellom trafikkuhellet 3.4.22 og langvarige ryggplager etter hendelsen. Slik saken er fremstilt kan nemnda ikke se at skadelidte i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at det er årsakssammenheng mellom ulykken og senere langvarige rygg- og skulderplager.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).